

Asia: VN/35084/2025

Kuuleminen alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta

Yleisiä näkemyksiä matkailijaverosta

Miten suhtaudut alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon? Jos kunnilla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön alueellinen matkailijavero, näkisitkö veron ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä?

Restonomiliitto suhtautuu alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon tässä vaiheessa pidättyvästi. Käytettävissä olevan tiedon perusteella emme pidä veron edistämistä perusteltuna. Arvioinnissamme tarkastelemme matkailua ensisijaisesti elinkeinona sekä veron mahdollisia vaikutuksia matkailualan yritysten toimintaedellytyksiin ja alan työntekijöiden asemaan. Nykyinen tietopohja ei riittävällä tavalla osoita, että matkailijavero tukisi näitä tavoitteita ilman merkittäviä kielteisiä sivuvaikutuksia.

Mitä hyötyjä ja haittoja tällaisesta verosta olisi? Entä mitä mahdollisia ongelmia matkailijaveroon voisi liittyä?

Mahdollisilla matkailijaveroon liittyvillä vaikutuksilla on sekä teoreettisia hyötyjä että merkittäviä riskejä. Kotimaan matkailun osalta vaikutukset voivat olla kielteisiä, sillä kotimaiset matkailijat ovat tutkimusten perusteella keskimäärin hintaherkempiä kuin kansainväliset matkailijat. Tämä korostuu erityisesti lyhyissä vapaa-ajan matkoissa.

Suomen matkailustrategiassa kotimaan matkailun kehittäminen on asetettu keskeiseksi tavoitteeksi. Tästä näkökulmasta matkailijavero voi olla osin ristiriidassa strategisten linjausten kanssa, mikäli se heikentää kotimaisten matkailijoiden kysyntää. Toisaalta oikein kohdistettuna ja selkeästi määriteltäisiin käyttötarkoituksiin sidottuna matkailijavero voisi tukea kestävän matkailun tavoitteita.

Tilastokeskuksen tilastojen mukaan kotimaan maksullisen majoituksen yöpymiset ovat olleet laskussa, ja suomalaiset majoittuvat yhä useammin maksuttomissa tai epävirallisissa majoitusmuodoissa. Tämä kehitys on matkailuelinkeinon ja alan työntekijöiden kannalta haitallinen, sillä se vähentää suoraan alan yritysten liikevaihtoa ja työpaikkoja.

Lisäksi matkailijavero voi asettaa yritykset epätasa-arvoiseen asemaan, mikäli sen kohdentuminen ei ole kattavaa ja yhdenmukaista. Erityinen riski liittyy veron keräämisvastuuseen: mikäli vastuu jää majoitusliikkeille, voivat keräyksestä aiheutuvat hallinnolliset kustannukset suhteessa verotuottoon

nousta kohtuuttoman korkeiksi. Tämä lisää yritysten kirjanpito- ja hallinnollista taakkaa, mikä on vastoin matkailustrategiassa esitettyä periaatetta olla rasittamatta yrittäjiä liiallisesti.

Miten suhtaudut veron kokeiluluonteiseen? Miten ja millä tavoin kokeilu olisi toteutettavissa? Mitä veron kokeilulla haluttaisiin saavuttaa?

Mikäli matkailijaveron kokeilua harkitaan, sen toteutuksen lähtökohtana tulee olla se, ettei kokeilu aiheuta merkittävää taloudellista haittaa veron kantamiseen osallistuville tahoille tai matkailuyrityksille. Kokeilumallin osalta on keskeistä määritellä selkeästi, kuka vastaa kokeilusta syntyvistä kustannuksista, erityisesti niistä, jotka kohdistuvat yrittäjiin hallinnollisen työn, järjestelmämuutosten tai raportointivelvoitteiden kautta. Ilman tätä vastuunjakoa kokeilun oikeudenmukaisuus ja hyväksyttävyys jäävät kyseenalaisiksi.

Veron tavoite ja suuruus

Minkälaisia tavoitteita matkailijaverolla olisi? Miksi matkailijaveron otettaisiin käyttöön kunnassa ja mitä sillä haluttaisiin saavuttaa?

-

Mitä kestävän matkailun tavoitteella tarkoitetaan ja miten matkailijaverolla edistettäisiin tätä tavoitetta?

-

Minkä suuruinen matkailijaveron olisi perusteltu?

Tutkimusnäyttö viittaa siihen, että matkailijaveron suuruudella on selkeä vaikutus kysyntään. Verotaso 1–2 euroa yöpymistä kohden on sellainen, jolla ei todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta matkailukysyntään. Tätä korkeammat verotasot vaikuttavat tutkimusten mukaan jo huomattavasti matkailijoiden käyttäytymiseen. Esimerkiksi Yhdysvalloissa Georgian osavaltiossa vuonna 2015 käyttöön otettu viiden dollarin hotellihuonevero vähensi vuokrattujen hotellihuoneiden määrää noin 92 000 huoneella kuukaudessa. Tämä osoittaa, että veron suuruus on kriittinen tekijä matkailijaveron vaikutuksia arvioitaessa.

Veron soveltamisala

Mihin majoitusmuotoihin veron tulisi kohdistua? Entä mihin sen ei tulisi kohdistua?

Mikäli matkailijaveron kohdistuu ainoastaan virallisiin majoitusliikkeisiin, se voi ohjata kysyntää epäviralliseen tai valvonnan ulkopuolella tapahtuvaan majoitustoimintaan, kuten lyhytaikaisiin verkkoalustapohjaisiin vuokrauksiin. Tämä kehitys voi heikentää matkailua elinkeinona ja lisätä alueellisia haittavaikutuksia. Tämän vuoksi myös verkkoalustojen kautta tapahtuva majoitustoiminta tulisi sisällyttää veron piiriin, mikä voisi samalla vähentää muita lieveilmiöitä, kuten paikallista asuntojen hintojen nousua.

Lisäksi veron kohdentamisessa tulisi tarkastella kotimaisten matkailijoiden suosimia majoitusmuotoja. Esimerkiksi karavaanialueet ovat merkittävä kotimaan matkailun muoto, ja niiden huomioiminen voisi tukea matkailustrategian tavoitetta kotimaan matkailun edistämisestä. Veromallissa tulisi myös huomioida sesonkityöntekijöiden alueelle tuottama lisäarvo, minkä vuoksi yöpymismäärään sidottu maksukatto voisi olla perusteltu.

Veron alueellinen soveltaminen

Tulisiko vero olla mahdollista ottaa käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa?

-

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osaan kunnan alueista (esimerkiksi vain keskusta-alueella)?

-

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osan aikaa vuodesta kuten sesonkiaikoina?

Suomen matkailustrategian keskeinen tavoite on matkailun ympärivuotisuuden vahvistaminen. Matkailijoiden tasaisempi jakautuminen vuoden ympäri edistää kestävyyttä, parantaa yritysten mahdollisuuksia tarjota ympärivuotisia työpaikkoja ja tukee matkailuinvestointeja. Vaikka Suomen matkailualan kausiluonteisuus on EU-maiden alhaisimpia, sesonkivaihteluiden tasaamisessa on edelleen kehittämistarpeita.

Mikäli matkailijavero otetaan käyttöön, sen tulisi toimia nimenomaan työkaluna ympärivuotisuuden edistämiseen ja sesonkivaihteluiden tasaamiseen, ei päinvastoin vahvistaa jo olemassa olevia huippusesonkeja.

Missä määrin kunnille tulisi jättää mahdollisuuksia valita veron soveltamiseen liittyviä yksityiskohtia? Esimerkiksi alueellinen soveltuminen, erityyppisiin majoituksiin kohdistuminen, ajallinen soveltuminen ja eri verotasot.

-

Verotuotto

Voit esittää tässä näkemyksiä verotulojen käytöstä ja kohdistamisesta kunnille.

Mikäli matkailijaveron tavoitteena on kestävän matkailun edistäminen, verotulojen käyttö tulisi sitoa selkeästi ja läpinäkyvästi tätä tavoitetta tukeviin kohteisiin. Veron legitimizeetti edellyttää, että sen tuotot ohjataan matkailun infrastruktuuriin, ympäristön ja paikallisyhteisöjen kestävyttä vahvistaviin toimenpiteisiin. Esimerkkinä voidaan mainita Norjassa vuonna 2025 käyttöön otettu malli, jossa kunnallinen matkailumaksu on vapaaehtoinen mutta sen käyttö on tarkasti laissa säädelty.

Verovelvolliset, verotusmenettely ja veronkanto

Voit esittää tässä näkemyksiä verovelvollisuudesta, verotusmenettelystä ja veron keräämisen toteutuksesta.

Verovelvollisuuden ja verotusmenettelyn osalta on varmistettava, ettei matkailijaverosta tai sen kokeiluluonteisuudesta aiheudu kohtuuttomia kustannuksia majoituspalvelujen tarjoajille. Erityisesti kokeiluvaiheessa hallinnollisen taakan minimointi on keskeinen edellytys veron hyväksyttävyydelle.

Alueellisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset

Minkälainen merkitys matkailulla on kunnille?

-

Miten matkailijavero vaikuttaisi kunnan matkailumääriin ja vetovoimaan?

Arvioimme, että matkailijaveron käyttöönotto johtaisi kunnassa lievään matkailumäärien laskuun, erityisesti kotimaisten matkailijoiden osalta. Tämä perustuu tutkimusnäyttöön matkailun hintajoustosta: jo suhteellisen pienetkin hinnankorotukset vaikuttavat matkustuspäätöksiin, etenkin lyhyissä vapaa-ajan matkoissa ja hintaherkissä matkailijasegmenteissä.

Vetovoiman näkökulmasta matkailijavero voi heikentää kunnan kilpailuasemaa suhteessa niihin kohteisiin, joissa vastaavaa veroa ei ole käytössä. Vaikutus ei todennäköisesti ole voimakas tai äkillinen, mutta se on kumulatiivinen: matkailijavero lisää matkakustannuksia tilanteessa, jossa majoituksen hintoja ovat jo nostaneet muut tekijät, kuten arvonnäköveron korotukset. Erityisesti kunnissa, joissa matkailu perustuu kotimaiseen kysyntään tai joissa matkailu on vielä kehittymässä, vetovoiman heikkeneminen voi olla suhteellisesti merkittävämpää.

On kuitenkin arvioitava myös vaihtoehtoinen skenaario: mikäli matkailijaveron tuotto kohdennetaan läpinäkyvästi ja vaikuttavasti matkailuinfrastruktuuriin, ympäristön laadun ja matkailupalveluiden kehittämiseen, voi veron negatiivinen vaikutus vetovoimaan osittain lieventyä pitkällä aikavälillä. Tämä edellyttää kuitenkin selkeää käyttötarkoituksen määrittelyä ja sitä, että matkailijat kokevat saavansa vastinetta maksulle.

Kokonaisuutena matkailijaveron vaikutus matkailumääriin ja vetovoimaan olisi todennäköisesti lievästi negatiivinen lyhyellä aikavälillä, ja vaikutusten suuruus riippuisi olennaisesti veron tasosta, kohdentumisesta sekä siitä, miten verotulot käytetään.

Miten arvioit matkailijaveron vaikuttavan alueen yrityksiin ja asukkaisiin?

Tutkimusten perusteella korkea matkailijavero vaikuttaa matkailumääriin negatiivisesti. Erityisen haitallista veron käyttöönotto voi olla kunnissa, joissa matkailu on vasta kehittymässä, sillä se voi hidastaa matkailun kasvua ja heikentää alueen elinvoimaa sekä yritystoiminnan edellytyksiä.

Miten näet vaikutusten riippuvan siitä, ottavatko lähialueen kunnat matkailijaveron käyttöön ja minkälaisena?

-

Miten arvioit matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun tai majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin?

Matkailijaveron vaikutuksia arvioitaessa on huomioitava myös muut matkailuun ja majoitustoimintaan kohdistuvat verot. Majoituspalveluiden arvonnäköveron korotus on jo nostanut majoituksen hintoja, mikä on osaltaan heikentänyt kysyntää. Matkailijavero lisäisi tätä kokonaisverorasitusta entisestään.

Muut huomiot

Mitä muita näkökohtia alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulisi huomioida? Miten muuten haluat kommentoida matkailijaveron valmistelua?

-

Mahdollinen kirjallinen lausunto sekä liitteet

Voit lisätä mahdollisen erillisen kirjallisen lausunnon aiheesta.

-

Jarva Waltteri
Sure - Suomen Restonomiliitto ry

Kettula Joel
Sure - Suomen Restonomiliitto ry